

कीटाः पतंगाः ÇAT. BR. 14, 9, 2, 19 (parox.). 2, 14. KHAND. UP. 6, 9, 3. ADDB. BR. 6, 5 in Ind. St. 1, 40. M. 1, 40. 11, 240. 12, 56. R. 2, 28, 21. 4, 58, 29. MĀRK. P. 13, 17. गाण्डीवमुक्ताश्च मकाशीराधान्पतंगसंधानिव शीघ्रवेगान् DRAUP. 5, 18. पतंगं हि मसेञ्चापि यथा MBH. 7, 5055. VARĀH. BRH. S. 87, 28. भीममभ्यद्रवन्सर्वे पतंगा ज्वलनं यथा MBH. 9, 152. 14, 1793. R. 6, 76, 3. KUMĀRAS. 3, 64. 4, 20. BHARTṚ. 3, 81. Spr. 248. नीलः पतंगः ÇVETĀÇV. UP. 4, 4; nach ÇĀṆK. Biene. — c) die Sonne AK. 3, 4, 3, 21. TRIK. 1, 1, 99. 3, 3, 62. H. 93. H. an. MED. HĀR. 11. HALĀJ. 1, 35. VIÇVA a. a. O. दिवा पतयन्तं पतंगम् RV. 1, 163, 6. 10, 177, 1. 2. 189, 3. AV. 13, 2. 30. 31. 3, 1. RAGH. 2, 15. 18, 26. VARĀH. BRH. S. 26, 3. BRH. 19, 2. 22(21), 8. ÇIÇ. 1, 12. BĀĀG. P. 2, 1, 30. 5, 1, 30. N. einer der 7 Sonnen TAITT. ĀR. 1, 1. VP. 632, N. 6. — d) Spielball: घ्नन्त्या मुहुः करतलेन पतत्पतंगम् BĀĀG. P. 3. 20, 36. — e) in der Stelle: तपूष्पे बुद्ध्वा पतंगानसंदिता वि सञ्ज विष्व-गुल्काः RV. 4, 4, 2 wird das Wort von SĪJ. durch Funke, von MAHĀDH. durch PiçĀka erklärt. — f) eine Reiserart H. an. MED. VIÇVA a. a. O. = जलमयूक RĀĀG. im ÇKDR. — g) Quecksilber H. an. n. nach MED. (lies मूते st. मुते): vgl. खेचर. — h) unter den Beinamen Kṛshṇa's (der Fliegende) MBH. 12, 1510. — i) N. pr. eines Sohnes des Praçāpati (Liedverfassers von RV. 10, 177) RV. 10, 177, 1. auch N. des mit diesem Worte beginnenden Liedes ÇĀṆK. BR. 25, 3. ÇR. 11, 14, 28. — k) pl. Bez. einer Kaste in Plakshadvīpa BĀĀG. P. 5, 20, 4. — l) N. pr. eines Berges VP. 169. BĀĀG. P. 5, 16, 27. — m) पतंग oder पतंगग्राम N. pr. eines Dorfes RĀĀG-TAR. 8, 474. — 3) f. ई N. pr. einer der Gemahlinnen des Tārksa, der Mutter der पतंग, der fliegenden Geschöpfe, BĀĀG. P. 6, 6, 21. — 4) n. a) Quecksilber s. u. 2, g. — b) eine Art Sandelholz ÇABDĀK. im ÇKDR. — Vgl. पतंग.

पतंगम (पतम् + गम) VOP. 26, 61. m. Heuschrecke, Schmetterling: म-लनितो ऽग्नी पतितः पतंगमो यथा BĀĀG. P. 7, 8, 24. Nach ÇKDR. und WILS. auch Vogel.

पतंगरै (von पतंग) adj. vogelähnlich: इवो इवः पतंगरौ दृष्टिक्वां RV. 4, 40, 2.

पतंगिका (von पतंग) f. 1) Vogelchen: पतंगिकानां पुच्छेषु त्वेषीका प्रवेशिता MBH. 1, 4332. — 2) eine kleine Bienenart AK. 2, 5, 27. H. 1214.

पतंगिन् = पतंग Vogel; f. पतंगिनी HARIV. 1180.

पतञ्जल m. N. pr. eines Mannes PRAVARĀDHJ. in Verz. d. B. H. 53, 1 v. u. mit dem patron. काप्य ÇAT. BR. 14, 6, 2, 1 (proparox.) 2, 1. fgg. (oxyt.).

पतञ्जिका f. Bogensehne ÇABDĀK. im ÇKDR.

पतञ्जल m. N. pr. eines Mannes gaṇa उपकादि zu P. 2, 4, 69. pl. seine Nachkommen ebend. पतञ्जल (sic) VĀJU-P. in Verz. d. Oxf. H. 53, b, 23.

पतञ्जलि m. gaṇa शकन्धादि zu P. 8, 1, 94, Vārt. 2. VOP. 2, 13. N. pr. eines Mannes PRAVARĀDHJ. in Verz. d. B. H. 57, 1. VĀJU-P. in Verz. d. Oxf. H. 53, b, 15. ein Sām̄khja-Lehrer TATTVA. 22. MADHUS. in Ind. St. 1, 22, 18. Verz. d. B. H. No. 627. COLEBR. Mis. Ess. I, 230. fgg. Grammatiker, der berühmte Verfasser des Mahābhāshja. = गोनर्दियि (= वररुचि ÇABDĀK. im ÇKDR.) TRIK. 2, 7, 25. H. 851. SHADGURUÇIṆJA bei MÜLLER, SL. 239, 1. MADHUS. in Ind. St. 1, 16, 1 v. u. Verz. d. B. H. No. 764. ein Mediciner ebend. No. 974. COLEBR. Misc. Ess. I, 235.

पतत्र (von 1. पत्) UNĀDIS. 3, 105. n. 1) Schwinde, Fittig. Flügel AK.

2, 5, 36. H. 1317. HALĀJ. 2, 84. 5, 63. सं बाहुभ्यां धर्मति सं पतत्रिः (zum Anfachen des Feuers gebraucht) RV. 10, 81, 3. BĀĀG. P. 8, 11, 34. Feder 3, 19, 14. — 2) Vehikel (वाहन) UĠĠVAL. — Vgl. पत्.

पतत्रि UNĀDIS. 4, 69. m. = पतत्रिन् (und auch daraus entstanden) 1) Vogel AK. 2, 5, 33. H. 1316. Sch. UĠĠVAL. भवत्वेष पतत्रीणामिन्द्रः MBH. 1, 1455. 1464. — 2) Bez. eines best. Feuers PĀR. GRHJ. 3, 14 (vgl. TS. 1, 7, 2, 2). — 3) N. pr. eines Streiters auf Seiten der Kuru MBH. 8, 2263.

पतत्रिकेतन (पतत्रिन् + के°) adj. einen Vogel zum Attribut habend: देव Vishṇu HARIV. 3845.

पतत्रिन् (von पतत्र) 1) adj. beschwingt, beflügelt, fliegend: वयः RV. 1, 49, 3. 135, 5. श्येन AV. 5, 21, 6. VS. 19, 10. पत 18, 52. पत्किंचेदं प्राणि जङ्गमं च पतत्रि च यच्च स्यावर्म् AIT. UP. 5, 3. शिरम् RV. 1, 163, 6. Feuer 58, 5. 94, 11. Bez. eines best. Agni TS. 1, 7, 2, 2. das Gespann der A Çvin RV. 6, 62, 6. 7, 69, 7. 10, 143, 5. हेति AV. 6, 29, 1. पतत्रीवरं स्या जगत् RV. 10, 88, 4. 3, 54, 8. — 2) m. a) Vogel AK. 2, 5, 33. H. 1316. HALĀJ. 2, 82. UĠĠVAL. zu UNĀDIS. 4, 69. घ्राण्डापतत्रीवामुनि AV. 14, 2, 44. 8, 7, 24. 10, 10, 14. M. 4, 208. MBH. 3, 2439. R. 2, 93, 17. DAÇ. 1, 16. RAGH. 8, 55. 9, 30 (निर°). 11, 11. 12, 48. KUMĀRAS. 5, 4. VARĀH. BRH. S. 24, 25. 94, 57. KATHĀS. 9, 50. पतत्रिराञ् BĀĀG. P. 8, 21, 16. — b) Pferd R. 1, 13, 36. — c) Pfeil MBH. 3, 16430. — d) du. Tag und Nacht: मा मामिमे पतत्रिणी वि डुग्धाम् RV. 1, 138, 4. — Vgl. पातत्रिणा.

पतद्रक् (पतत्, partic. praes. von 1. पत्, + द्रक्) m. AK. 3, 6, 3, 21. 1) Spucknapf (das Fallende aufnehmend) AK. 2, 6, 3, 40. TRIK. 2, 6, 41. H. 683. an. 2, 584. MED. s. 26. HĀR. 47. Nach VAIĠ. auch n.; vgl. H. 683, Sch. — 2) = प्रतिद्रक् der Rückhalt eines Heeres COLEBR. und LOIS. zu AK. 2, 8, 2, 47.

पतद्रक् m. = पतद्रक् Spucknapf H. 683, Sch.

पतद्रीरु (पतत् Vogel + भीरु) m. Falke ÇABDĀK. im ÇKDR.

पतन (von 1. पत्) 1) nom. ag. der da fliegt, zu fallen pflegt P. 3, 2, 150. — 2) m. N. pr. eines Rākshasa MBH. 3, 16365. — 3) n. proparox. a) das Herabfliegen, sich-Niederverwerfen, sich-Niederfallenlassen, das sich-Stürzen; das Herabfallen, Abfallen, Umfallen, Sturz, Fall (eig. und übertr.): चरण° das sich-zu-Füssen-Werfen Spr. 902. शिरोमिः — मकी-पतनपांशुलैः R. 2, 45, 27. अग्नि° das sich-Ins-F Feuer-Stürzen PANĀT. 188, 2. बन्धोपबन्धपतनोत्थित KĀURAP. 48. वस्त्रस्य पत्पतने पादि शुभ्रः RV. 6, 20, 5. अर्क° das Herabfallen der Sonne MBH. 5, 7187. शरपतनभयात् ÇĀK. 7. अमोघपतनान्प्रासान् RĀĀG-TAR. 6, 181. फलानां पतनानाम् R. 2, 103, 15. SUÇR. 1, 67, 2. 109, 7. 117, 19. VARĀH. BRH. S. 42(43), 63. PANĀT. 136, 5. गङ्गायाः R. 1, 43, 25. RĀĀG-TAR. 3, 530. गिरेः von einem Berge Spr. 944. वदनाच्च रक्तपतनम् VARĀH. BRH. S. 92, 5. निरये das zur-Hölle-Fahren M. 6. 61. वृत्तस्य VARĀH. BRH. S. 42(43), 20. 52, 121. KUMĀRAS. 4, 31. भूमौ स्थितस्य पतनाद्दयमेव नास्ति Spr. 346. ÇIṆSHĀ 20 in Ind. St. 4, 268. SUÇR. 1, 94, 20. आ देरूपतनात् MBH. 13, 1829. SĀH. D. 177. 182. स्तन° das Herunterfallen, Schlafwerden der Brieste Spr. 422. पतनात्ताः समु-च्छ्रयाः MBH. 14, 1230. RĀĀG-TAR. 8, 261. नरेन्द्राणामुच्छ्रयाः पतनानि च JĀĠN. 1, 307. इदानीमेते स्मः प्रतिदिवसमासन्नपतना गतास्तुत्यावस्थौ सि-कतिलनदीतीरतरुभिः BHARTṚ. 3, 49. कुल° Spr. 704. MĀRK. P. 69, 38. ÇUK. in LA. 40, 15. चैयस्य so v. a. Tod MBH. 2, 1636. 6. 5755. तथा त्व-